

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tal-15 ta' Dicembru, 2003

Citazzjoni Numru. 1079/1999/1

**Ivor Zammit bhala mandatarju specjali tal-assenti
Giovanna Lazzari**

vs

Christoper u Deborah sive Debbie Agius

Il-Qorti.

Preliminari

Rat **I-att tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attrici ppremettiet illi hija proprjetarja tal-appartament li igib in-numru 2 fil-korp ta' appartamenti li jgibu l-isem "Mayfair Court" fi Triq il-Gejza, Swieqi, liema appartament safa distrutt kompletament b'rizultat ta' hruq li kien hemm fl-istess blokk ta' appartamenti liema hruq gara fil-14 ta'

Pagna 1 minn 8

Qrati tal-Gustizzja

Ottubru, 1997 u b'rizultat tal-istess hruq, naturalment l-attrici garrbet hsarat qawwija hafna fl-istess appartement kif ukoll f'kull ma kien hemm fih.

Premess illi dan il-hruq origina fil-garage sottostanti il-blokk ta' appartamenti fejn kien hemm parkeggjata l-vettura tal-konvenut li qabdet in-nar. Fl-istess garage kien hemm magazzinat ukoll kwantita' kbira ta' oggetti tal-karta u oggetti ohra inflammabili, proprjeta' ukoll tal-istess konvenut.

Premess illi ghal dawn id-danni sofferti mill-attrici il-konvenut huwa unikament responsabbli

Premess illi l-konvenut mhux qed jaccetta ir-responsabilita' ghall-akkadut u lanqas ma qed jaccetta li jirrazarcixxi lill-attrici

Ghaldaqstant l-attrici talbet lil din il-Qorti, prevja kull dikjarazzjoni necessarja u opportun:

1. Tiddikkjarah unikament responsabbli ghat-telfa tal-appartement u kull ma kien hemm fih, proprjeta' tal-attrici;
2. Tillikwida id-danni sofferti mill-attrici, jekk hemm bzonn bl-opera ta' periti nominandi;
3. Tikkundanna lill-istess konvenut ihallas lill-attrici is-somma hekk likwidata bhala id-danni sofferti minnha – kollox skond kif intqal fuq u ghar-ragunijiet fuq premissi.

Bl-ispejjez legali, mid-data tal-presentata tac-citazzjoni u bl-ispejjez, komprizi dawk tal-ittra legali u ittra ufficjali tal-5 ta' Ottubru, 1998 kontra il-konvenut li minn issa jibqa' ngunt ghas-subizzjoni tieghu.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attur a fol. 3 tal-process;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut a fol. 8 tal-process fejn eccepixxa:

Kopja Informali ta' Sentenza

1. Illi t-talbiet attrici fil-konfront tal-konvenuti huma nfondati stante illi m'huwiex minnu illi l-konvenuti huma responsabbli ghad-danni li garrbet l-attrici;
2. Illi l-kagun tan-nar li holoq id-danni lill-attrici, kif ukoll lill-konvenuti stess, kien barra mill-kontroll tal-konvenuti;
3. Illi l-konvenuti jirriservaw id-dritt illi jitolbu il-kjamata fil-kawza tal-manifatturi tal-karozza Alfa Romeo, propjeta' taghom, li minnha bdew in-nirien;
4. Salv eccezzjonijiet ohra.

Rat l-atti kollha tal-kawza u d-dokumenti ezibiti;

Semghet ix-xhieda bil-gurament;

Rat il-verbal a fol. 18 fil-kawza Amato vs Agius 1724/99 li bih il-partijiet qablu li dina l-kawza timxi mal-kawza msemmija;

Rat il-Verbal a fol. 21 fl-istess kawza li bih il-partijiet qablu li l-Qorti ghandha l-ewwel taghti decizjoni fuq ir-responsabilita';

Rat in-noti tal-partijiet;

KONTESTAZZJONI

L-atturi noe qed jaghmel dina l-kawza biex il-konvenuti jigu dikjarati responsabbli ghad-danni u l-hsarat li huma kkagunaw fil-flat numru 2, Mayfair Court, 36, Triq il-Gejza, Swieqi, proprjeta' ta' Giovanna Lazzari u dana meta l-karozza tal-konvenuti qabdet fil-garage tal-konvenuti li qieghed sottostanti l-flat ta' l-attur noe.

Il-konvenuti qed jissottomettu li huma bl-ebda mod ma kienu responsabbli ghal nar li kkaguna l-hsarat fil-propjeta' ta' l-attur noe billi gie determinat (ara relazzjoni tal-Prof. A. Vella) li l-hruq kien ta' origini accidentali u x'aktarx konness ma hsara fis-sistema elettrika tal-

karozza, li x'aktarx kienet tinsab fl-*ignition switch* u li wasslet ghal "*short circuit*".

Oneru tal-prova

Ghandu jinghad li f'dana l-kaz huwa l-attur li jrid jipprova li dak li hu garrab kien htija tal-konvenuti u mhux bil-maqlub. L-artikolu 1562 tal-Kap 16, li jitfa' l-priz tal-prova fuq il-kerrej, japplika biss fil-kaz ta' lokazzjoni u ma japplikax fil-kaz fejn nar li jsehh go fond jaghmel hsara go fond iehor, fejn ma hemmx dik ir-relazzjoni bejn sid u kerrej (ara sentenza Antonio Vella vs Emm Attard App 12/7/1976).

F'dan il-kaz ghalhekk japplikaw il-principji kommuni ta' dritt li jinsabu nkorporati fl-artikoli tal-Kodici Civili dwar danni taht it-titolu ta' "Delitti u Kwazi Delitti".

1029. Kull hsara li tigri b'accident jew b'forza magguri, ibatiha, fin nuqqas ta' disposizzjoni espressa tal-ligi li tghid il-kuntrarju, dak illi fuq il-persuna jew il-beni tieghu tigri l-hsara,

1031. Kull persuna twiegeb ghall-hsara li tigri bi htija taghha.

1032. (1) Jitqies fi htija kull min bl-eghmil tieghu ma juzax il- prudenza, id-diligenza, u l-hsieb ta' missier tajjed tal-famija.

(2) Hadd ma jwiegeb, fin-nuqqas ta' disposizzjoni espressa tal- ligi, ghall-hsara li tigri minhabba nuqqas ta' prudenza, ta' diligenza jew ta' hsieb fi grad akbar.

KONSIDERAZZJONIJIET

Il-konvenut xehed li dak in nhar ta' l-incident kien mar fil-garaxx, iprova jistartja l-karozza u sab li dina ma ghamlet l-ebda hoss. Iprova jdoqq il-horn u lanqas dan ma hadem. Hareg mill-vettura u halla c-cavetta fl-*ignition switch* izda bis-switch mitfi. Ha l-karozza tal-mara tieghu biex jaghmel qadja. Il-bieb tal-garaxx kien maghluq izda l-

bieb intern kien miftuh. Wasal lura d-dar u x'hin dahal sab lill mara tghidlu li kien hemm duhhan hiereg minn gol garaxx. Dahal fil-garaxx mill-bieb intern u ra li fil-kompartiment tal-passigieri, hdejn li *steering wheel* kien hemm duhhan iswed hiereg. Uza pipe biex jitfa' l-ilma u jitfi n-nar izda ma rnexxilux. Minhabba d-duhhan kellu jieqaf u cempel il-*fire engine* li waslet xi nofs siegha tard. Il-gurnata ta' qabel hu kien saq il-karozza izda kien sab diffikolta biex iqabbad il-makna u kien ikkonkluda li l-batterija kienet waslet biex tinbidel (ara xhieda tal 14 ta' Ottubru, 1997 fol. 88).

Relazzjonijiet ta' l-esperti

Illi bhala provi gew prodotti r-rapporti li kienu ghamlu l-esperti nominati mill-Magistrat Inkwerenti li kien zamm inkjesta in segwitu ghall dana l-incident.

Skond l-espert forensiku nominat mill-Magistrat inkwierenti, Prof. Alfred J. Vella (ara relazzjoni a fol. 87 et seq) hu tal-fehma illi l-hruq fil-vettura Alfa Romeo kien ta' origini accidentali u x'aktarx konness ma' hsara fis-sistema elettrika tal-karozza, li x'aktarx kienet tinsab fl-*ignition switch* u li wasslet ghal *short circuit* f'din il-parti. Dan is-*short circuit* beda hruq fid-*dashboard* tal-vettura li eventwalment infirexx sakemm haraq il-karozza kollha.

Fil-Qorti hu xehed li l-konkluzzjonijiet tieghu huma daqxejn spekolattivi. Qal ukoll (ara fol. 102 fl-ahhar ta' l-ewwel paragrafu) "Jigifieri lanqas ghadu l-kaz li nistghu nghidu b'kunfidenza li dak (meta jsib *wires* iwweldjati bhal f'dan il-kaz) kien bil-fors il-kawza tas-*short*"

L-espert William Cassar Torregiani, bhala origini tal-hruq qal li: "Jidher li l-kawza tal-hruq fil-karozza kien kawza ta' *short circuit*" (fol 34). Zied jghid li n-nar beda mill-karozza u nfirex mal-merkanzija li kien hemm fil-gnub u fuq gewwa tal-garaxx u wara nfirex ghall-ufficju (fol. 38 para 5).

L-espert irrimarka li l-konvenut kellu jiehu hsieb li jkollu xi tip ta' *fire extinguisher* la darba fil-garage kein jahzen

Kopja Informali ta' Sentenza

merkanzija u ufficju fuq wara tal-garage bhala mezz ta' prekawzjoni kontra l-hruq (fol. 35).

Il-Perit Richard Aquilina ikkostata li fil-garage kien hemm ammont kbir ta' karti (fol. 63). Fil-garaxx il-konvenut kellu merkanzija tan-negozju tieghu u kwantita kbira ta' karta (ara Dok a fol 51.)

Ambjent tal-Garage

Ghandu jigi rilevat li fejn kien hemm ipparkjata l-karozza tal-konvenut proprjament huwa parti sostanzjali tas-sotteran li jintuza kollu mill-konvenut. Il-fond fejn l-konvenut kien jiparkja l-karozza ma kienx xi garage normali, izda kien fond terran pjuttost imdaqqs konsistenti f'numru ta' kmamar. Ma gemb il-garage kien hemm kamra fejn kien hemmm xkaffi bil-karti. Apparti dawn iz-zewg kmamar kien hemm entrata li taghti ghall "*common parts*" tal-blokk ta' apartmenti kif ukoll kmamar ohra. Kif ighid il-konvenut huwa skorrett li wiehed jiddeskrivi dan il-fond bhala garaxx (ara nota ta' sottomissjonijiet fol. 7).

KONSIDERAZZJONIJIET

Il-konvenuti qed jissottomettu li dan kien kaz ta' "*accident*" u ghalhekk il-konvenut ma jahtix ghal dak li gara lill atturi.

Illi jirrizulta bhala fatt li n-nar ma tqabdadt dolozament.

Illi l-esperti, bhala l-origini tan-nar, jghidu li x'aktarx kien hemm short circuit. Izda dawn l-esperti, l-ebda wiehed minnhom, ma jghid konklussivament li fil-fatt in-nar gara minhabba *short circuit*. Il-Prof. Vella xehed kemm hu difficili li wiehed jidentifika ezattament l-origini tan-nar fil-kaz ta' hruq ta' karozza u jghid li l-konkluzzjonijiet tieghu huma daqsxejn spekolativi, u jikkwalifika l-konkluzzjoni tieghu billi jghid li x'aktarx dina kienet konessa mas-sistema elettrika u x'aktarx ma l-ignition switch. L-istess ighid l-espert l-iehor William Cassar Torreggiani. Dan jghid li jidher li l-kawza kienet minn *short circuit*.

Il-Qorti ghalhekk ma tistax tghid definittivament x'ikkawza l-hruq fil-karozza tal-konvenut. Li hu zgur hu li l-hruq gie mill-karozza tal-konvenut, minhabba f'xi *fault* fiha. Il-konvenut diga kellu ndikazzjoni l-gurnata ta' qabel li l-karozza ma kienitx qed tahdem sew.

Meta n-nar beda hierieg mill-karozza, u l-konvenut fetah il-bieba tal-karozza n-nar kompli infirex u dak il-mument kien hemm fatturi ohra li ghenu lin nar biex ikompli jikber u jinfirex. Kien hemm kwantita' kbira ta' karti storjati u materjal iehor; kien hemm il-bieb ghall blokk tal-flats miftuh (ara fol. 83 u 88 xhieda tal-konvenut); il-*fire extinguisher* li gabu l-girien ma kienx jiffunzjona u l-pipe ta' ilma kien ineffettiv.

Il-kuncett tal-kaz fortuwitu jew forza magguri ma jsehhx meta ghall-hsara jkun ikkontribwixxa l-fatt, positiv jew negativ, tal-bniedem. Skond il-principji tad-dritt, biex ikun hemm il-kaz fortuwitu mhux bizzzejjed li jkun hemm avveniment insolitu, sproporzjonat u li jkun prodott mill-forza tan-natura, imma jehtieg li jkun inevitabbili b'mod li ma jistax jigi evitat bil-diligenza ordinarja tal-*"bonus pater familias"* (ara sentenza Micallef vs Belle Mc.Cance 7/5/1983 Vol 37 p 2 p 638).

Fil-kaz in ezami l-Qorti tirravviza negligenza kontributorja da parti tal-konvenut li fil-fatt stiva fil-garage kwantita' kbira ta' materjal u oggetti, fosthom materjal kombustibbli, b'mod tali li rrenda difficili li jigi kontrollat in-nar. Kien prevedibbili ghall konvenut li jigri dak li gara, meta hu kien qed jiggeraxxa l-karozza mhux go garaxx normali imma go sotterran fejn hemm ufficju u bini fuqu u materjal kombusttibili. Minflok ha l-prekawzjonijiet tal-*bonus pater familias* (l-espert William Cassar Torreggiani indika li f'kaz bhal dan hu konsiljabbli li jkun hemm *fire extinguisher*) hu agixxa b'mod li agevola t-tixrid tan-nar.

Il-htija tal-konvenut hija ghalhekk mhiex li hu kkawza n-nar, izda li kolpozament u negligentement holoq sitwazzjoni li kkontribwiet sewwa biex in-nar facilment inxtered u difficilment setgha jinzamm milli jinxtered b'mod

Kopja Informali ta' Sentenza

li estenda ghal fondi sovrastanti fejn ikkaguna d-danni li l-atturi qed jirreklamaw.

DECIZIONI

Ghal dawn il-motivi l-Qorti tiddeciedi billi tiddikjara lill konvenuti responsabbli ghad-danni u hsarat kagunati fil-flat numru 4, Mayfair Court, 36, Triq il-Gejza, Swieqi, proprjeta' ta' l-attur noe.

Tiddefferixxi l-kawza ghall-11 ta' Frar, 2004 fid-9.45 am.

< Sentenza In Parte >

-----TMIEM-----